

No. 30.

AB

67 $\frac{12}{g.21}$

Freiherr v. Ende-Silfjessnitz

98.

2.

1919
Kal
7.

Den Ridderlige oc Adelige
Hægt-Konstis grundelige
oc Methodiske Beskriffuelse /

Ledendis dennem / som udi dette Exercitio sig forlyste
oc versere, som ved en Stienvey / til det Gensache Kapters Kunda-
skab / baade udi Stod oc Hug at giøre / imod den Keigthaandet / saavel
som imod den Ræthaandet.

Tac:

Exercitatio paravit. Artem, Ars Decorem.

Prenttet i Kjøbenhaffn aff Melchiore Warhan /

Har 1646.

Böethius Severinus Lib. de Disciplina
Scholarum.

*Miserrimi est Ingenii, semper uti inventis,
nunquam inveniendis.*

*Sicut prudentia sine Justitia parum vel nihil prodest, Justi-
tia verò sine prudentiâ multum: Sic scientia sine usu pa-
rum vel nihil prodest, usus autem sine scientiâ multum.*

2 148

Erlige oc Velbyrdige Mænd/

Offue Gledde til Tommerup / Danmarckis Rigis
Admiral, Raad oc Kongl. Mayt. Befalningsmand offuer
Bradsbjerg oc Junchshoffuit Lehne.

Jfuer Bind til Nørholm / Danmarckis Rigis Raad /
oc Kong. M. Befalningsmand ofuer Dallum Kloster.

Niels Trolle til Trolleholm / Danmarckis Rigis Vi-
ce-Admiral, Raad oc Kongl. Mayt. Befalningsmand paa
Køstild Bispgaard.

Henrick Kamel til Beckeskov / Hoffmester paa det

A ij

Konz

Kongelige / Adelige Accademia Sorø / oc Kongl. Mayt. Befalingsmand offuer Børlum Closter. De

Gunde Rosenfrantz til Bindinge / Landshdommer udi Skaane / oc Kongel. Mayest. Befalingsmand offuer Helsingene Kircke oc Froste Herret sammesteds.

Mine høyrædede Venner.

Messieurs.

Eg vil icke giøre Porten for stoer til denne lille
Fleck / Enkort Epistel Kummer sig best / med saa liden en
Tractat, huilcken Jeg eder samptligen / hassue vil dedice,
cere,

cere, effter som det sedvanligt været hafuer/ at naar noget Scriptum
skulle publiceris, Autor da hafuer dedicerit det Een som udi denne
Materie, om hullcken den udgangen Bog tracterede oc handlede/
best verlerit oc forsaren kunde være/ til at hebetere oc stumpgiøre
Momi Brodde oc udsendte Misundelsis Pile/ hullcke i slige Occa-
sioner sig altid præsentere oc finde lader; I hafuer i denne Bez-
ømmelige Konst god Experientz, oc dersfore best om disse mine In-
terludiis kand judicere: Thi jeg tuiler icke paa/ at der io skal findis
de/ som dette mit velmeente Propositum vil laste/ at jeg hafuer im-
misceret mig i det/ som maa skee/ jeg icke forstaaet/ oc andre/ hullcke
Denne Konst profitere, burde at giøre/ oc eene vedkommer: Mens

Jeg maa bekiende / at jeg heller vil holdes for **B**. forfaren i denne
Konst at være / end som efterladen til det gemeene Best: at forfrem-
me / eller oc min Tacknemmelighed imod eder for bevisste Gode / at la-
de ude bliffue / om jeg vilde descendere til particularia, oc enten tale
videre om Eders Forsarenhed / icke alleniste i denne berømmelig
Fecht-Konst / Men end oc udi vichtigere Doent / oc der hos berøm-
me Eders gode Affection, I imod mig haffuer altid ladet blicke / oc
beteet / kunde jeg / maa ssee / siunis at flattere, tuert imod / dette alt-
sammen stille tiendis / oc gandske at forbigaa / oc i saa maader / de-
fraudere oc berøffue Eder / Eders Meriters Fruct / kunde oc actis w-
billigt / Jeg tør derforre icke sige saa meget / som jeg veed / oc vilde /
Jeg

Jeg burde at sige meere end jeg gjør / optager dette i saa god en Mæ-
ning / som det er giort udi / huilcket dersom I gjøre / I skal videre for-
obligere hannem / som Eder til en ringe Eris Bevisning / dette
haffuer offererit, Kiøbenhaffn den 23 Octobris Anno 1646.

B. A.

A III

LII

Til Læseren.

Donne, jeg skal troe / maatte nogen sige / at Døden er ener-
verit, oc saa vanmæctig bleffuen / eller dens Pile stumpe / at den maa
legge vind oc beslitte sig paa / at tage Liffuet aff Folck paa Konst? Ere
hendis Ministri oc Opvartere / wformodelig Tilfald / Siugdom oc Al-
derdom for saa at efterkomme / oc fyllostgøre hendis Grumhed? Ney. Mens saa-
dan er Menniskens Daarlighed / at paa det hand Land bestædige en anden / oc i saa
maade heffne sig / prostituerer oc eventyrer hand sit eget Liff / Sechtkonsten uden
Luffvel / bleff Begyndelsen inventeret til at affverge Skade fra Legeme / Mens /
nu tuert imod lærer mange denne Konst til at gjøre andre skade / oc naar mand haff-
ver nogenlunde lærdt / at defendere sig selff / ja undertiden vel oc sør / strax vil mand
bravere oc cujonere andre / det gaar ilde til / naar Macten oc Willien til at gjøre
Dnt. følgis ad. Vi maa vel sige / oc exclamere med den Hedenske Skribent:

Da m-

Damnosa quid non imminuit dies!
Ætas Parentum pejor Avis tulit,
Nos Nequiores mox duros
Progeniem visiotiorem:

Mens hui skulle vi Mennisker gloriere oc hoffmode os udaff voris egen Infirmi-
ter oc Strøbelighed/effterdi vormalende Bester/udi somt gaar os forre. Thi de ud-
aff Naturen ere alle/huer effter sin Naade oc Størrelse / armerede, somme med
Horn/andre med Tænder/nogle med Kløfver/i den sted at Mennisket enne er skabt
uden noget flige / (huilcket er et Legen til/ at Gud ville hafue Mennisket mansvet
oc from) oc maa opgrasue sig Vaaben oc Berie / med stor Liffs Fare udaff Jorden /
Di skal bruge Fecht-Konsten / som vel forfarne Medici bruger det enne Forgiffit til
at expellere oc fordrifue det andet udaff Menniskens Legeme / Oc om du est end
skjont saa serdig-udi dette Exercitio som nogen effter dit Tycke kand være / saa fore

A v

lad

Iad dig dog icke for meget der paa/ en heller offedere nogen paa det hegte/ det hand
end var gandske Vankundig/ oc aldrig haffde lærdt at føre en Degen / men / indbild
dig/ at den du skal fichte skarp med / er dig i de maader voren nock i det Ringeste/ om
icke ofuerlegen/ Thi udaff det mand foracter sin Ziende/ forarsagis Skødesløshed/
at mand seer sig ilde for / oc snart faar en Skade der ofuer / det Onde skal mand altid
være red fore/ thi der med kand mand det best forrekomme. Fecht derfore forsictell-
gen oc ubeveget/ icke Jffrig/ thi Ea demum cura est potentia, quæ viribus suis
modum imponit. Paa den anden side slet intet at kunde/ oc dog at være Coura-
gicus er oc farligt/ thi huorledis kand en bære sit Side-Gevehr/ om mand icke oc nos-
genledis kand føre det. Der er stoer Forskiel paa at bære en Degen / oc at kunde for-
skaa oc føre den/ dette er fornøden hint manerligt/ der som en blifuer angreben/ oc kand
huercken parere eller giøre et ret Stød eller Hug / er det at befrycte at hand faar
Skade/ det hand var den sterckiste oc frimodigste Karl paa Jorden / oc gick sin Ziend-
de aldrig saa dristig under Zynene/ thi jo mindre en selff forstaar / oc er sterck oc cou-
ragicus

ragieus der hos/so mindre indbilder mand sig/at ens Bederpare ved oc huad Fare
mand selff er udi: I saa maade er eens Courage oc Styrcke/naar der intet andet er
hos/eens egen Ruin oc største Forderfuelle/ oc

Vis consilii experts mole ruit sua.

Der hafuer været nogle fornemme Mestere / som hafue bestreffuet denne
Konst/ Men/ saa w:ordentlig oc vjtsløfftig / at ingen hafuer kundt fundet sig i deris
Bøger/ eller bleffuen vjss aff hues de hafuer udi denne Materie ladet udgaa / oc det
med Glid/ paa det at ingen skulde hafue Gaffn aff deris Bøger / uden de som hafde
lærdt/eller vilde lære hos dennem selff/ oc effterdi det var deris Profession de lesuede
udaff/ hafuer de icke vilk ladet affmale

Nudam sine veste Dianam.

I blant andre hafuer den vjstberømte/ Maffnkundige oc fornemste Mestere i den
ne Konst/ mens hand lesuede / Hans Wilhelm Schöpffer/ fordum bestalter
Secht:

Sechtmester udi det Kongelige Adelige Academie Sorøe/ skrefuen en stoer oc viffs
løftig Tractat om Secht. Konsten/ huilcken jeg her hafuer Epitomeret, udi en bes
dre Methodum redigeret, noget aff mit eget Betænkende / her oc der tilsat / oc
dennem udaff min egen Stand paa bemelte Kongelige Adelige Academie oc an
dre mine Landmænd / som der til Lyst kunde hafue / oc sig der udi lader iniciere, til
villie ladet publicere, som en Gienvey til denne Konstes Fundamenta, oc omst
der Perfection at erlange. Sag derforre gode fornumstige Læsere / med mig til
Sacke / at skrifue alle til maade er vnuelig / men ingen at tæckis / er skammeligt.
Sag vel.

G. A.

Den

Den første Part aff den første Bog / indholdendis /
huorledis en Kethaandet / skal fechte med en anden Kets
Haandet / paa Stød / med eenfach Napier.

CAP. I.

Tracterer nogle Præcognita, som bør at vidis førend
vi komme til Konsterne i sig selff.

Eg burde vel at explicere Terminos Artis digladiatoriaë, Mens eff-
terdi de ere alle dem som lære at fechte / nock som bekiendt oc bevist / da vil jeg
intet røre der om / mens begisue mig foruden nogen videre Vistløfflighed oc
Omsusøbe til Napieret / huilcken / endog de Italianer deeler udi fire Parter / oc de Syd-
ste udi trende / saa vil jeg dog vofue mig ved salvo aliorum iudicio, at deele den i
kun udi tuende Parter / Nemlig in Primam oc secundam, defensivam oc
offensivam.

i. Pri.

1. Primam tager jeg fra Festet/til mit paa Kaarden/huileken/efterdi den er den sterckeste Part paa Rapieren/ bør den allene at brugis til at parere oc forsætte Stød eller Hug med.

2. Secundam tager jeg fra midt paa Rapieren til Spizen / oc eftersom den er den suageste Part paa Rapieren/ bør den allene at bruges til at offendere oc støde med / anlangende din Posicure oc huorledis du skal gjøre dine Stød / merck / disse efterfølgende Regler.

3. Din Rappier skal du føre med Armen noget krum/saa at din Spidze snuzrer din Alboe udi Høyden/ udi en ret Linie/ i saa maade kand du støde med des større Force ocholde ud deß lenger.

4. Din venstre Haand skal du holde ofuer dine Øyne/at den Reflexion, som Solen gjør paa din Vederpartis oc din egen Degen/blinder dig icke / oc paa det du kunde forsætte oc parere bort med samme venstre Haand et Stød / som wofor modet kunde komme/ oc bliffue gjort efter dit Øye.

5. Du

5. Du skal staamed et halff Liff for din Siende / visendis allene din høyre Side frem / dog alligevel hafuer du ick stor Fordeel der aff at du fichter med et halff Liff / thi ingen lunde kand du da støde med saadan Styrcke / som naar du lader see noget ud aff dit Bryst / dog ligesom en hafuer vænt sig til / det stiller ick meget / huilcket at mand gjør.

6. Huad dine Fødder betrefver / de maa intet staa vift fra hin anden / paa det du kandst gjøre et langt Stød / om du vil / oc de skal sættis lig et stort Latinske J. vendt op oc ned / eller et stort Latinske J bagvendt / paa det du kandst hafue diß større Styrcke i dit venstre Been til at retirere dig i en Hast / naar du hafuer gjort et Stød / paa huilcket dit venstre Been / all din gandske Krop bør at ligge / baade sørend du støder / oc effter du hafuer stødt.

7. Naar du vil gjøre et Stød / da streck din Arm ud / oc trin fort med din høyre Fod / oc lad Foden oc Stødet følgis ad / saa at naar din Fod kommer til Jord / din Spidze i lige maade naaer din Siende. Mens naar du trin frem / med ditt høyre

Høyre Fod/da lad din venstre Fod staa stille/paa det at om du fornamsst/ du var kom
men hannem for dybt ind i Mensuren. du strax kunde retirere dig i dit forrige La
ger/ Dog see til du aldrig støder efter din Siende / uden du est vis paa / at du est han
nem i mensuren, det er / uden du kandst naa hannem / huilcket dit Dye bør at sige
dig.

8. Dine Stød skalt du gjøre tet ved din Vederpartis Klinge/ at Gnister
ne/huilcket tiit skeer/kand fløye aff Klingerne/Ellers om du støder langt fra Klingen/
faar du Skade. Thiderudofuer fanger din Vederpart Gordeel / at komme med sin
Prima, eller sterckeste Part aff sin Klinge / imod din Secunde oc suage / oc i saa
maade/leffeligen at parere oc forsætte dit Stød: Oc naar du hafuer stødt tet ved
Klingen/som jeg sagde / da i det du retirerer dig i din Posicure igien/da drag din
Klinge/langs ad din Vederpartis Klinge/ saa at du rører hans Spise med din/paa
den samme Side du stødte/ Ellers om du gaar fra hans Klinge/naar du hafuer gjort
dit Stød/da kand din Vederpart gjøre dig Skade / i det samme du retirerer dig.
Men

Wens om saa er at hand parerer dit Støb / sørend du naaer hannem med din Spidse / eller naar Spidzen sidder i Kroppen paa hannem / da landst du strax retirere dig / oc caverendis under hans Klinge / stringere hannem paa den anden side hans Klinge.

9. Naar du støder enten inden til eller uden til / paa din Vederpartis Klinge / da beslitte dig paa / at du landst komme med din Prima eller stercke / ved hans Secunda oc suage.

CAP. II.

Anlangendis Guardierne.

1. **Q**Er ere ickun fire Guardier, effter de fire Maneer du landst vende din Haand paa / Nemlig: Prima, Secunda, Tertia, Quarta.
  2. Prima er / naar du holder din Rapier saaledis / at Wsiden paa din høyre Haand seer ud til din venstre Side. Prima er tofold / en gerad Prima, naar din
- B
- Spise

Spidze seer gerad ud for dig / oc en hengendis Prima, naar du holder din Kapiet i en Prima, dog saa at Spiizen seer imod Jorden.

3. Secunda er / naar du holder din Kapiet saaledis / at Vdsiden paa din høyre Haand er vendt op i Beyret. Denne Secunda er ilige maade tofold / som jeg tilforn sagde om prima.

4. Tercia er / naar du holder din Kapiet saaledis / at Vdsiden paa din høyre Haand seer ud til din høyre Side. Denne Tercia er trefold / den høye / naar du holder din Kapiet udi en Tercia, dog med en bøyet Arm / oc Spiizen lige i Beyret / saa at Knappen paa din Kapiet / bliffuer lige med dit høyre Bryst. Den Middell / naar du holder din Kapiet med en bøyet Arm / saa at Spiizen seer lige frem / oc dit Feste bliffuer lige ved din Trøystid udi Høyden. Den lassue Tercia er / naar du holder din Kapiet udi en Tercia, dog saa / at du holder den med en stiff Arm / lige ned hos din høyre Side / saa at dit Feste bliffuer lige ved dit høyre Knæ / udi Høyheden.

5. **Q**varca er/ naar du holder din Rapier med en frum Arm/ saa at Vds-
ben paa din høyre Haand seer imod Jorden. Denne er ilige maade tofold/ denne
gerade Qvarca naar Spizen seer lige frem/ oc en hengendis Qvarca, naar du hol-
der din Rapier udi en Qvarca, oc lader Spizen sincke ned.

CAP. III.

Huorledis forbemelte Fire Guardier skal brugis/ oc i huad Til-
fald huer Guardie især/ efterdi der er stor Forskiel paa dem
i deris Brug.

1. **P**Rima er alleniste stot uden til/ offuer din Bederpartis høyre Arm/ oc al-
drig brugt inden til/ oc den suageste aff alle de fire Guardier.

Et Exempel.

Huorledis Prima skal brugis.

Derfom din Bederpart er blot inden til/ da stringere hannem hans Klinge:
B ij. indem

inden til. Saa snart som hand caverer med sin Spiße under din Degen / oc vil
støde dig uden til offuer Armen / da haff Tempo vel i acht / oc stød geschwinde med
Tercia, uden til ofuer hans høyre Arm / tet ved hans Klinge / dersom hand da pa-
rerer dit Stød som du gjør med din Tercia imod din høyre Side / da changere
strax ved din Terciam til en Primam, oc stød hannem paa hans høyre Bryst.

3. Secunda brugis uden til offuer din høyre Arm / i et langt Stød / oc udi en
passada, ligewis under Armen / i en passada uden til / saa oc inden til / i et langt
Stød / oc i en passada.

Et Exempel.

Huorledis mand skal bruge Secundam uden til
offuer Armen i et langt Stød.

4. Dersom din Fiende er blot inden til / da stringere hans Klinge inden til
med din / saa tilig som hand rører sin Spiße / oc vil gaa igiennem til at støde dig uden
til

til ofuer din høyre Arm / da parere hans Stød med en Quarta, imod din høyre Side / end oc i det samme wfort ofuet changere din Quartam til en Secundam, oc stød ofuer hans høyre Arm / paa hans høyre Bryst eller passere.

Huorledis du skalt passere din Fiende uden til med
en Secunda under hans høyre Arm.

5. Dersom din Fiende er blot uden til / da stød ham ofuer Armen med en Tercia. Om hand da parerer dit Stød / oc løffter sin Arm op i det samme / da lad din Spige strax sincke ned i en Secundam, under hans høyre Arm / oc passere ham: Mens i det du passerer, vare paa med din venstre Haand oc grib ham i Fæstet / om hand / kand see / vil støde dig med Knuppen i Nacken / i det du passerer.

Huorledis du kandst støde med en Secunda
inden til i et langt Stød / oc i en Passada.

6. Dersom din Fiende er blot inden til / da stød hannem inden til med en

Quarta, saa snart som hand parerer dit Stød / imod hans venstre Side ud / dog
saaledis at hans Spise seer ud imod hans høyre Side / da change re din Quar-
tam til en Secundam, tet ved hans Klinge / oc stød ham i hans høyre Bryst.

7. Mens dersom hand parerer saaledis dit Stød / at hans Spise / seer
ud imod hans venstre Side / da change re i lige maade din Quartam til en Se-
cundam, oc passere ham under hans Klinge.

8. Oc dersom hand parerer dit Stød / oc i det samme løffter sin høyre Arm
op i Beyret / da lad din Spise sincke i en Secundam, inden til under hans Feste /
oc passere hannem.

Med en Tertia støder mand ickum uden til
osuer Armen / aldrig udi en Passada.

Et Exempel.

Quoaledis du skal støde med en Tertia uden til osuer Armen.

9. Derz

9. Dersom din Fiende er blot inden til/da stringere hans Klinge inden til/
saa snart som hand gaar igiennem under din Klinge/oc vil støde dig uden til offuer
Armen/da giff vel act paa hans Spise/ oc i det hand gaar igiennem oc caverer.
stød hannem med en Tertia, ofuer hans Secundam eller suage/ oc i det du støder
gack laugt med Festet.

10. Qvarra er mesten stødt inden til ved Klingen/dog alligevel brugis den
under tiden uden til offuer Armen/oc da kaldis den Reversa, saa som den der haff-
ver changeret sin proprietet oc Eigenskab/ fordi den burde ic kun at bruges in-
den til.

Et Exempel.

Huorledis du skalt støde med din Qvarra inden
til ved din Bederpartis Klinge.

11. Dersom din Fiende er blot uden til/da stringere hans Klinge uden til/

B liij

saa

ſaa ſnart ſom hand caverer under din Klinge/oc vil ſtøde dig inden til / da ſtød i det ſamme tillige med hannem med en Qvarca, tet ved hans Secunda arm oc ſuage/ i mellem hans høyre Arm oc hans høyre Bryſt / oc ſaa ſnart du haſuer gjort dit ſtød/ re tirere dig oc bliſſ ham inden til paa Klingen at eruarde hans Stød.

**En anden Maneere at ſtøde med en Qvarca
inden til under Armen.**

12. Gjør dig blot uden til / i ſaa maade giſſuer du din Fiende Aarſage af ſtringere dig ſammesteds/ſaa ſnart ſom hand ſtringerer dig/gjør hannem en ſintam, oc lad lige ſom du vilde ſtøde hannem inden til / ſaa ſnart hand med ſin Klinge griber eſſter dit Stød / imod ſin venſtre Side/det at parere, da lad din Spitze ſine ſe ned under hans høyre Arm/ oc ſtød hannem med en Qvarca i hans høyre ſide.

Et Exempel.

**Huorledis du ſtalt ſtøde din Fiende med en Qvarca,
uden til offuer Armen.**

13. Derz

13. Dersom din Fiende er blot uden til/ da stød hannem med en Secunda
eller Tertia uden til ofuer Armen/ dersom hand da parerer dit Stød/ imod sin
høyre Side ud/ da changere din Secundam eller Terciam til en Quartam. oc
gør et langt Stød til hans høyre Bryst/ eller voltere om du vil.

14. Du kandst oesaa/ i det hand parerer, falde med Gladen aff din venstre
Haand inden til paa hans Klinge/ oc vrie Kaaren udaff Haanden paa hannem.

CAP. IV.

Huorledis du skalt stringere ret/ oc der bør at merckis/
anlangendis Stringering.

1. **W**aar du skalt sicke med nogen/ och affuer i Sinde at offendere
hannem/ da faar du enten at gribe hannem an med stringering. el
ler oc contra Positur, Om huilcke jeg vil tale udi det Offende eff
tersølgende Capitel. Aff huilcke to/ Stringeringer det fornemste/ oc paa det du

W O

dis

dis sicke kunde bruge det / giff act paa disse efftersølgende Maximer oc Regler:

2. Paa huilcken side din Fiende er blot / der Skalt du stringere hannem / icke liggendis alt for hart paa hans Klinge med din / thi hand kand lade sin Spize hasteligen sincke ned med vilge / oc naar du da følger hans Klinge med din / blotter du dig for meget / at hand kand letteligen / sørend du tager dig vare / støde dig uden til offuer Armen eller inden til.

3. Du Skalt trine hen imod den Side / huor du hafuer i sinde at stringere hannem: Om du hafuer i sinde at stringere hans Klinge uden til / da trin med din høyre Fod hen imod din høyre Side ud / oc leg din Spize forsvijs ofuer hans: Om du hafuer i sinde at stringere hans Klinge inden til / da trin med din venstre Fod til din venstre Side ud / oc fat hans Spize med din.

4. Dersom hand holder sin Rapier saaledis / at hand er blot baade inden oc uden til / da stringere hans Klinge huor du finder best beclpigt at være.

Om

**Om din Fiende vil icke lade sig stringere, huad du da skal
anfange/at du kandst bringe hannem der til.**

5. Dersom din Fiende moter er med sin Klinge / oc vil icke lade dig røre den med din / da gjør et halff Stød / i saa maade kandst du tuinge hannem til / at komme til din Klinge / oc parere dit Stød / naar hand nu haffuer pareret dit Stød / oc er kommen til din Klinge med sin / strax caver under hans Klinge / paa den anden side / som hand er blot / oc stringere hannem sammesteds / oc saa forfølge hans Klinge med din / huor om jeg vil tale udi det tolfte efterfølgende Capitel.

6. Mens dersom hand intet andet gjør / end som støder oc springer tilbage / oc du i saa maade intet kand fatte hans Klinge / da gack kun lige ind paa hannem / oc forholt dig lige effter det efterfølgende ellefte Capitel.

**Huorledis du skal forrekomme din Fiendis Stringe-
ring, at hand icke skal røre din Klinge.**

Der

Dersom din Fiende enten vil stringere dig uden eller inden til/da førend hand
rører din Klinge med sin/løfft din Spiße ofuer hans oc stød til hannem.

Exempel.

7. Dersom din Fiende vil stringere dig uden til/da løfft din Spiße ofuer
hans/til den høyre side ud/oc stød hannem med en Quarta, inden til tet ved hans
Klinges Secundam.

8. Dersom din Fiende byder sig til at stringere dig inden til/da førend hand
kommer til at røre din Klinge med sin/da løfft din Spiße til din venstre Side ud of-
ver hans/oc stød hannem uden til ofuer Armen / med en Secunda, tet ved hans
Sueche.

9. Du kandst i lige maade forekomme hans Scingering med Cavering,
Nemlig: Naar din Fiende vil stringere dig uden til/da i det hand vil røre din Klin-
ge med sin/cavere med din Spiße / fra din venstre Side imod din høyre Side un-
der hans Klinge / oc stød hannem inden til med en Quarta, tet ved hans Klin-
ge

gis Secundam, saa tuert imod/ naar hand vil stringere dig inden til. Du kandst
oc saa eludere din Fiendis stringering med Fintar, nemlig/ naar hand byder sig til
at ville stringere dig uden til/ da idet hand kommer med sin Spiße imod din/ giør
en Fintam, oc lad som du vilt støde hannem inden til med en Qvarra, saa snart som
hand griber effter din Klinge med sin/ da caveer tilbage igien/ under hans Klinge/
oc stød hannem uden til ofuer Armen med en Secunda: Lige saa tuert imod/ naar
en vil stringere dig inden til.

Hvorledis du skal giøre dig løs fra Klingen
naar du est stringerie.

10. Dersom din Vederpart hafuer stringeret dig uden til/ da lad din Spiße
effter haanden sineke ned/ dersom hand da forfølger din Spiße med sin/ da caveer
strax fra din venstre side mod din høyre side under hans Rapier/ oc Batterendis han-
nem først inden til/ paa hans Klinge/ stød hannem med en Qvarra paa hans høyre
Bryst inden til ved hans Klinge.

11. Eller

11. Eller oc/naar hand forfølger din Spize med sin uden til/ naar du lader din Spize sincke ned/da løfft din Spize ofuer hans/ fra din venstre Side / imod din høyre Side/oc stød hannem med en Quarta inden til / ved hans Klinge/ paa hans høyre Bryst.

12. Mens dersom hand icke vil forfølge din Spize med sin/ naar du saaledis lader din Spize sincke ned/ som sagt er/ mens støder til dig/ da stød med en Secunda contra tempo, i det samme hand støder uden til paa hans Klinge/ paa hans høyre Bryst/ eller oc med en Quarta contra tempo, inden til ved hans Klinge.

13. Dersom din Vederpart hafuer stringerit dig uden til/ da caverre fra din venstre side mod din høyre side/ under hans Klinge/ mens suar langsom / oc i det du caverer vend din Haand i en Secundam, saa est du blot inden til/ dog alligevel løs fra hans Klinge/ dersom hand da støder til dig inden til/ da Batterendis først paa hans Klinge inden til med din / stød hannem med en Quarta inden til paa hans høyre Bryst.

14. Mens

14. Mens dersom hand forfølger din Spise da med sin / imod hans venstre Side / da caver fra din høyre side / imod din venstre side under hans Klinge / ofuer hans høyre Arm.

15. Eller oc / naar hand saaledis forfølger din Spise med sin / imod sin venstre Side / som sagt er / saa du est icke i Fare for hans Spise / da ret som hand komer med sin Spise imod din / da lad din Spise hasteligen sincke ned under hans Klinge / oc passore ham med en Secunda.

16. Dersom din Bederpart hafuer stringeret dig uden til / da retirere dig / trædendis tilbage alleniste med din venstre Fod / saa den gandske Synge oc Væct aff din Krop kommer til at ligge paa dit venstre Laar / oc i det du træder tilbage med din venstre Fod / drag din Arm til dig i en Secundam bøyet / saa at din Spise seer ud imod din venstre Side / saa snart som hand kommer med sin Spise / dig igien at stringere , da caver fra den venstre Side / mod din høyre side under hans Klinge / oc stød hannem med en Quarta inden til / fet ved hans Klinge.

Eller

17. Eller/naar du hafuer reterered dig/oc hand kommer dig igien med sin
Spise uden til at stringere, da stød hannem med en Secunda, uden til ved hans
Klinge/ofuer hans høyre Arm.

Huorledis du skalt forfølge din Vederpartis Klinge
naar du den hafuer stringeret.

Sringere din Vederpartis Klinge inden til/saa snart hand begynnder at ca-
vere imod sin venstre side/under din Klinge/oc gior et Stød uden til din Klinge of-
ver din høyre Arm/da trin frem med din høyre Fod/oc parere hans Stød/i en ge-
rad Linie /imod din høyre Side ud. Naar du saaledis hafuer pareret hans stød
uden til/ da bliff liggendis med din Klinge uden til/paa hans Klinge/oc stringere
ham samme sted/saa snart hand da vil støde dig inden til/ da trin frem med din ven-
stre Fod for din høyre/oc parere hans Stød/imod din venstre Side ud/blif uendis
i lige maade stille liggendis med din Klinge inden til paa hans Klinge/indtil du kom-
mer

mer hannem i Mensuren, oc stød huor dig best siunis/altid gifuendis act paa hans
Spise/huor den gaar.

CAP. V.

Huorledis / oc naar du bør at cavere.

CAveren tog sin Begyndelse i en Alectromachia oc Hanekamp: Thi Ca-
millo Agrippa, en berømt Fechtmester til Rom / som fandte først paa Dolek
oc Rapier Fechten / seendis eengang to Hane kæmpendis med huer andre / gaff act
paa/oc merckte huorledis at naar den ene Hane spranck op imod den anden / den an-
den Hane i det samme gick neden under hannem / paa den anden side / oc tænkte hand /
at kunde giøre sig det til Nytte i sin Konst. Oc der hand kom hiem / forsøgte hand
det / om det kunde gaa an i Fechten / oc fornam at det var en god Lektion.

Du skal derfor ickun cavere naar din Fiende støder dig ved din Secun-
dam

dam oc Rapiers sueche / thi du kandst icke da parere hans stød anderlebis / effterdi
din Secunda er alt for suag til at giøre Modstand.

3. Oc dersom din Fiende støder enten inden eller uden til / tet ved din Pri-
mam oc Rapiers stercke / da bør du at parere hans Stød uden nogen Cavation ,
med din Prima , thi dersom du da caverer naar hand støder dig ved din primam ,
fanger du uden tuisf Skade / fordi at førend du kandst giøre en ende paa din Cavati-
on , din Fiendis Spiße vil sidde i Lifuet paa dig / formedelst Cavationens circu-
lar Motion , huilcken er langsom imod hans Stød / huilcket gaar fort lige som en
Pijl. Dog alligevel staar der oc Raad til / Remblig:

3. Naar din Fiende støder efter dig / tet ved din Primam oc din Klingis ster-
cke / oc du haaffueri Sinde at caverer , da i det samme du caverer , trin tilbage med
din venstre Fot / oc retirere din Krop / paa dit venstre Laar / i saa maade kommer du
hannem aff Mensuren , saa at hand icke kand naa dig med sin Spiße / huor paa jeg
vil giffue Exempler i det nest efftersølgende Capitel.

CAP.

CAP. VI.

Quorledis du paa atskillige Manceer skal forsette
 oc parere alle slaugs Stød / som gioris uden til
 ved din Klinge.

Q Ersom din Fiende er blot inden til / da stringere hans Klinge inden til /
 i saa maade tvinger du hannem til / at støde dig uden til / ofuer Armen / saa
 snart handda støder efter dig ofuer Armen / oc det skeer ved din primam oc Rapiers
 stercke / da parere hans Stød / imod din høyre side med en Qvarta, oc ick ror din
 gandste Arm / mens ick un Haandlede alleene / saa at din Spise seer ud til din høyre
 side. Saa snart som du hafuer pareret hans Stød / med din Qvarta, strax udi en
 Motion changere din Qvartam, til en Secundam, oc stød ham uden til ofuer
 Armen / tet ved hans Klinge / paa hans høyre Bryst / oc med dit Feste gaa laugt /
 det du støder.

2. Eller oc stringere din Siende med en Tertia inden til / saa snart du seer hans Stød kommer / da changere icke din Terciam til en Quarta, som tilforne / mens i det hand støder / streck din Arm ud / oc hans Stød er forsat / oc naar du nu haffuer forsat hans Stød / da changere din Terciam i en Secundam, oc stød hannem offuer hans høyre Arm paa hans Bryst.

3. Dersom din Bederpart gjør et langt Stød efter dig / da i det hand støder / da trin dybt ind til hannem med din høyre Fod / oc saa med din venstre Fod / oc demp hans Klinge med din.

4. Dersom du stringerer din Siendis Klinge uden til / oc hand støder under ned effter dit Laar / da lad din Spise sincke ned i en hengendis Secundam, oc parere hans Stød / oc saa stød hannem med en Secunda offuer Armen / eller oc / naar du hafuer pareret hans Stød med en hengendis Secunda, passere ham med en Secunda oc stød hannem uden til under hans Klinge.

5. Mens dersom hand støder dig uden til offuer Armen / tet ved din Klinges
Secun-

Secundam, da cavere fra den venstre til den høyre Haand / under hans Klinge /
oc batterendis først hans Klinge inden til / stød hannem med en Quarta paa hans
høyre Bryst.

6. Dersom din Bederpart støder igien uden til ved din Klings Secundam,
da lad din Spiße sincke ned i en Quartam, oc dit Feste op / i saa maade rører du
hans Klings Secundam med din Klings Prima, stød saa med en Quarta inden
til ved hans Klinge paa hans høyre Laar.

CAP. VII.

Hvorledis du skalt parere oc forsætte alle de Stød /
som bliffuer giort inden til ved din Klinge.

1. Dersom din Fiende støder inden til ved din Klings Primam, da pare-
re hans Stød med en Secunda, til din venstre Haand / oc i det samme du parerer

E iij

hans

- hans Stød / chāngere din Secundam til en Quartam, tet ved din Friends
Klinge / oc stød hannem med en Quarta, paa hans høyre Bryst.
2. Du kandst ocsaa / om du wilt / battere paa hans Klinge inden til / i det
hand støder / oc støde hannem med en Quarta paa hans høyre Bryst.
3. Mens dersom hand gjør sit Stød / tet ved din Klingis Secundam oc
suage / da cavere fra din høyre Side under hans Klinge / oc stød hannem med en
4. Eller oc i det hans Stød kommer / cavere fra den høyre til den venstre
Side / under hans Klinge / oc passere under hans høyre Arm.
5. Eller oc / naar hans Stød kommer / lad din Klingis Spitze sincke ned i en
Secunda uden til offuer hans Klingis suage paa hans høyre Bryst.
Secundam, uden til ved hans Klinge / oc ligere hannem / parerendis hans stød /
imod din høyre Side / oc naar du hafuer pareret, passere ham med en Secunda,
uden til ved hans Klinge / oc stød hannem paa hans høyre Laar.
6. Eller naar du hafuer saaledis pareret hans Stød med din Ligation,

da løffte din spise strax op igien/ oc gjør et langt Stød med en Secunda offuer hans
høyre Arm.

7. Dersom din Bederpart støder igien/ tet ved din Klingis Secundam, da
reterere dig paa din venstre Fod / saa at din gandske Kroppis Tynge ligger paa
den/ oc drag din Klinge til dig med en høyre Arm/ ofuer hans Klinge imod Spizen/
der med kommer du med din Klinges Prima, til hans Klingis Secundam oc sua-
ge/ oc naar du hafuer fanget denne Fordeel / stød ham inden til med en Qvarca, tet
ved hans Klinge.

8. Du kandst oc saa/ naar hand støder inden til / tet ved din Klingis Secun-
dam, ladedin Spise sincke ned i en Qvarcam, hollendis dit Feste høyt bag/ oc stø-
de hannem inden til ved hans Klinge/ paa hans høyre Laar.

CAP. VIII.

Hvad du skalt gøre mod allehaande Positurer
oc Guardier.

Imod

Imod Secundam.

1. Dersom din Bederpart ligger i en høy Secunda, med en udstrackt Arm
oc er blot inden til/da stringere hannem inden til/ saa snart hand byder sig til/ at
støde dig uden til offuer din høyre Arm/da stød ham med en Tertia, i det samme
hans Stød kommer/uden til offuer hans Klingis Secundam, oc i det du støder/
gack noget laugt med Festet.

2. Dersom hand atter ligger i en høy Secunda som tilforn/ oc er blot inden
til/ da stringere hannem inden til/ midt paa hans Klinge/med en bøyet Arm i en
Tertia, saa at din Klingis spiße staar op i Beyret. Saa snart hand byder sig til at
støde dig uden til offuer din høyre Arm/da changere din Tertiam til en Secun-
dam, oc passere under hans høyre Arm/icke rørendis ved hans Klinge med din.

3. Mens dersom hand ligger udi forbemelte Positur, oc er blot uden til/da
stringere ham uden til/ saa snart som hand støder efter dig inden til/da lad din spiße
sincke ned i en Secundam, fet ved hans Klinge uden til/ oc passere uden til under
hans.

hans Klinge: Eller oc cavere under hans Stød / fra din høyre til din venstre side /
oc passere under hans Klinge.

4. Dersom hand atter ligger i en høy Secunda, som tilforn / mens er blot
baade inden oc uden til / da gack med en Tercia ret under hans Klinge / oc dirigere
din Spiße imod hans Feste / huilcken side hand støder til dig paa / stød Secundam
contra Tempo oc tillige med hannem uden til ved hans Klinge / offuer hans høyre
Arm.

5. Dersom din Fiende ligger i en Middel Secunda, oc hans Klingis spiße
staar ud imod hans venstre Side / da stringere hans Klinge uden til / Oc i det du
stringerer, gack imod din venstre side omfring / lige som det var i en halff Cirkel /
huorud ofuer du vile tuinge ham til at gjøre et stød effter dig inden til / saa snart hans
Stød kommer / da voltere med en Quarta, inden til ved hans Klinge.

6. Dersom din Fiende ligger atter i en middel Secunda, da stringere hans
Klinge uden til / oc roformodet gjør en Fintam med din Spiße imod hans Ansigt /

E v

mens

mens med dit Feste lig stille / dersom hand da løffter sin Arm op / at vende dit Stad
fra sit Ansiet / da passere under hans høyre Arm / mens dersom hand parerer din
Fintam med en Qvarra til sin høyre Side / lad ham intet forsøre din Klinge med
sin / mens løfft din spise ofuer hans / til den venstre side / fra den høyre / oc stød ham
med en Qvarra, inden til ved hans Klinge / eller oc caverer til den høyre side / mod
hans Klinge / oc stød ham med en Qvarra, inden til som tilforn.

Imod Tertiam.

7. Dersom din Bederspart ligger i en høy Tertia, med en bøyd Arm / saa at
hans Spise staar lige op i Beyret / da gjør hannem en Fintam inden til / naar hand
byder sig til at parere din Fintam til sin venstre side / da lad ham icke røre din Klin-
ge med sin / mens caverer til den venstre side / under hans Klinge / oc stød ham med en
Secunda uden til ofuer hans høyre Arm.

8. Dersom hand icke vil acce din Fintam, da stød fort med en Qvarra paa

hans

hans høyre Bryst/hulleket Stød om hand parerer, da changere din Quartam
til en Secundam, oc passere inden til/ved hans Klinge/imidler tid giff act paa/ at
om du hafuer i sinde at stringere hans Klinge inden til/ dersom hand til den venstre
side løffter sin Spise ofuer din/ at støde dig uden til ofuer Armen/ du da caverer til
den høyre side under hans Klinge/ oc støder ham inden til med en Quarta.

9. Dersom din Bederpart ligger udi en gerad Tercia med en udstract Arm/
da stringere hans Klinge inden til/ oc i det du stringerer trin med din venstre Fod
til den venstre side/ oc lad den høyre Fod følge effter/ oc gaff omkring i det du string-
erer ham/ lige som det var udi en Cirkel/ i saa maade tuinger du ham til/ at støde
dig uden til ofuer Armen/ saa snart som hans Stød kommer buck dig/ oc passere
under hans Klinge.

10. Eller oc/ naar du stringerer ham inden til/ gjør en Fintam op imod
hans Byne med en Quarta, saa snart hand løffter op sin Arm/ at declinere den
Fintam, da lad din spise sinckene ned under hans høyre Arm oc passere.

Eller

11. Eller oc stringere ham / oc gjør en Fintam ned imod hans Bug/naat
hand griber med sin Klinge ned efter din Fintam, saa cavere strax til den venstre si-
de / under hans Klinge / oc stød ham med en Secunda uden til offuer hans høyre
Arm.

Imod Quartam.

12. Dersom din Fiende ligger udi en Qvarta, saa at hans Spiße seer til den
høyre side ud / oc hand er blot inden til / da leg dig i en Secundam, oc dirigere din
Spiße inden til imod hans Feste / saa snart hand støder efter dig / da baxterendis
først hans Klinge inden til / volcere med en Qvarta.

Dersom din Bederpart holder sin venstre Haand bag
sit Feste / at parere dine Stød / huad du da skal gjøre.

13. Dersom din Bederpart ligger med sin venstre Haand bag sit Feste / som
sagt er / oc hand er blot inden til / da gjør et stød uden til / ved hans Klinge offuer hans
høyre

høyre Arm. Naar hand byder sig til at parere dit Stød/til den høyre side / offuer sin høyre Arm/ med sin venstre Haand / da lad ham intet røre din Klinge med sin venstre Haand / Mens i det hand byder sig til at røre din Klinge med sin venstre Haand/ da løfft din Spiße ofuer hans venstre Haand/ oc stød ham med en Secunda , ofuer hans venstre Haand.

14. Eller/ naar hand griber efter din Klinge/ med sin venstre Haand / til din høyre Side/ ofuer hans høyre Arm/ da lad ham miste din Klinge / ladendis din spiße sincke ned under hans venstre Haand/ stød ham med en Secunda paa hans Bryst/ som tilforn.

15. Mens er hand blot inden til/ naar hand ligger med sin venstre Haand bag sit Feste/ da stød ham inden til/ med en Quarta tet ved hans Klinge. Saa tilighand byder sig til at parere samme Stød med sin venstre Haand / til hans venstre Side ud/ da løfft din Spiße ofuer hans venstre Haand til den venstre side / oc stød hanem med en Quarta imellem begge hans Hænder/ inden til ved hans Klinge.

Eller

16. Eller oc / naar hand griber faaledis efter din Klinge / med sin venstre
Haand til den venstre Side / da caverre fra den høyre side til den venstre side / under
hans venstre Haand / oc stød ham med en Qvarra inden til ved hans Klinge.

17. Mens dersom hand byder sig til at parere det Stød som du gier effter
hannem inden til med sin venstre Haand / imod hans høyre side / under hans høyre
Arm / da caverre du til den høyre side / under hans venstre Haand / oc stød ham med
en Qvarra offuer hans venstre Arm.

18. Eller oc / naar hand byder sig til at parere dit Stød med sin venstre
Haand til den høyre Side / under hans højre Arm / da lad ham din Spise sincke ned
under hans venstre Haand / oc stød ham med en Qvarra paa hans Bug.

CAP. IX.

**Huorledis du skalt forrekomme oc for
hindre Passadam.**

1. Ders

7. Den beste Manere at forhindre din Vederpart at hand icke skal kunde passere dig uden til/ enten ofuer eller under din høyre Arm/er at parere alle de stød som gøres uden til med en Quarta effter det 6 Capitelis første Regel/ anlangendis den indvendige Passadarn, den skal du forekomme med det siusvende Capitelis anden Regel.

2. Mens dersom du wilt/ kandst du gifue hannem aff fri stycke tempo til at passere dig uden til/ under Armene / i det du gifuer dig selff blot under Armen / oc parerer hans Stød i Beyret / oc saa snart hand lader sin Spise sincke neder under din høyre Arm/ da volcere med en Quarta, paa hans høyre Bryst / i saa maade ganger hans Spise forbi dig/ i det du dig vender.

3. Eller naar du parerer hans Stød høyt / oc hand lader sin Spise sincke i en Secunda m under din høyre Arm/ aff et Forsæt at ville passere dig/ lad du ligerwijs sincke din Spise neder in Secunda m, oc først parerendis hans Stød med din Secunda, mod din høyre side / passere ham under hans Klinge / eller stød med
en

in Tercia uden til offuer hans Klinge / gaaendis laugt med Festet i det du støder.

4. Eller oc/naar hand vil passere, retirere dig liden tilbage/paa din venstre Fod/ ladendis din høyre staa stille/saa at du kommer ham ud aff Mensuren, oc i det du retirerer dig paa din venstre Fod / cavere imod din venstre side / under hans Klinge/ oc saa passere ham uden til under hans Klinge. Eller oc sted med en Secunda contra tempo, eller tillige med ham uden til ofuer hans Klinge.

5. Eller oc/ om din Bederpart vil passere dig uden til / under din høyre Arm/da trin tilbage/ icke med din venstre Fod/som tilforn/mens med din høyre bag din venstre Fod/huileken du icke skal røre/ saa at din venstre Side oc Haand kommer imod din Bederpart/oc parerendis hans Stød med din venstre Haand imod din høyre Side hen/stød ham med en Secunda paa hans høyre Bryst, eller offuen til huor hand er blot.

CAP. X.

Remedia for Volten.

Den

1. Den sikkerste Maneer at forekomme Volten med er / at du altid støder din Bederpart med en Secunda, uden til osuer hans Klinge / efter hans høyre side / thi da kand hand huereken voltere dig inden til / med en Quarta, icke heller uden til offuer din høyre Arm med en Reversa, sig selff uden Fare.

2. Mens dersom din Bederpart aff fri Støcke vil voltere dig / da lad din Spise sincke ned i en hengende Quarta, oc stød ham med forbemelte Quarta inden til ved hans Klinge / i hans høyre Laar.

3. Dersom din Bederpart vil voltere dig / kandst du oc voltere tillige med ham.

4. Ellers / naar hand vender sig omkring / paa sin høyre Fod / dig at voltere, da lad dit Feste sincke ned / tet ved hans Klingis Secundam oc suage / oc hollendis din Spise der imod høyt / stød ham ind i hans Ryg neden fra.

D

CAP.

CAP. XI.

Huorledis du skal i din Bederpartis Finta'r
dig forholde.

1. Dersom din Bederpart ved Finta'r acter at forsøge dig/ saa at du skal
være vis paa/ huor at forvente hans Stød/ da lad dig icke forsøge i saa maader/
mens gack lige ind paa hannem i en gerad Linie med en stedige spiise/ saa vil din Be-
derpart/ naar du kommer for nær ind paa ham/ blifue tvungen til at støde eller pare-
re din Spiise bort/ i huor hand da stødendis vorder/ inden eller uden til din Klinge/
parere det som forstreffret staar i foregaaende siette oc siuende Capituler/ huor
hand da parerer dit Stød hen/ da caveere strax under hans Klinge/ oc stød ham
med en Secunda uden til/ eller med en Qvarca inden til/ der effter som hand pare-
rer dit Stød/ til den høyre eller venstre Side.

2. Eller oc/ leg dig i en kug Tertz med Spiisen imod Jorden/ i saa maa-
de

de Land hand intet udrette med sine Fincar, saa snart du mercker / at hand flytter sin
høyre Fod imod dig / oc vil støde / da stød Secundam contra tempo, oc tillige
med hannem uden til ofuer hans høyre Arm.

CAP. XII.

Anlangendis nogle Observationes imod det
forregaaende siette Capitel.

1. Stød din Nedepart uden til ved hans Klinge / ofuer hans høyre Arm /
saa snart hand parerer det Stød med en Qvarra, imod hans høyre Side ud / da
lad din spise sincke neder i en hengende Qvarram, i saa maade kommer du med din
Klingis Prima oc stercke / ved hans Klingis Secundam oc suage / stød da med en
Qvarra i hans høyre Laar.

2. Eller oc / naar hand parerer dit Stød med en Qvarra, som forskreff
det staar / da lad din Spise sincke ned i en hengendis Secundam, oc stød ham in-
den til ved hans Klinge i hans høyre Laar.

3. *El*

4. Eller oc/ om hand parerer som forskreffuet staar / da trin til din venstre Side hen/ med din venstre God/ oc løfft dit Feste ofuer hans Klingis Secundam, oc det tet ved Klingen/ oc naar du haffuer det giort / lad samme dit Feste sincke ned igien/ uden til ved hans Klinge / oc i den samme Motion stød ham med en Tercia for hans høyre Bryst. Dette kandst du oc bruge / lige ved det forregaaende fierde Capitelis 10 Lektion.

4. Stød din Bederpart uden til/ tet ved hans Klingis Secundam, dersom hand da caverer til sin høyre Side/ under din Klinge/ til at støde Quarta tillige med dig inden til/ naar du det fornemmer/ da lad din Spiße sincke ned i en hengendis Secundam, uden til hans Klinge/ oc giør ham en Ligation, oc i saa maade forhindre hans Cavering, oc i det samme passere ham uden til under hans Klinge.

5. Stød din Bederpart med en Secunda, uden til ofuer hans suage / saa snart hand caverer til sin høyre side med en Quarta, under din Klinge / til at støde dig inden til/ saa snart du seer ham caverer, changere din Secundam til en hergende

gende Quartam, inden til hans Klinge/ oc stød ham med en Quarta udi hans høj-
re Laar.

6. Eller oc/ naar hand saaledis caverer under dit Stød/ som forstreffuit
staar/ da battere ham inden til paa hans Klinge/ oc stød ham med en Quarta in-
den til paa hans høyre Bryst/ oc naar Stødet er giort/ (som i alle Stød bør at giør-
res) strax søg hans Klinge igien.

7. Eller oc caverer til din venstre Side/ under hans Cavation, oc stød ham
med en Secunda contra tempo, uden til ofuer hans høyre Arm.

CAP. XIII.

Indeholder nogle Observationes imod det

foregaaende 7. Capittel.

1. Stød din Bederpart inden til/ tet ved hans Klingis primam oc stercke/
saa snart hand parerer dit Stød til den venstre side med en Secunda, da change-
re din Quartam til en Secundam, oc passere ham under hans Klinge.

2. Eller/naar hand parerer din Quartam med en Secunda til den venstre Side ud/ da trin med din høyre Fod til din høyre side / oc lad din spise sincke ned først / oc saa løff dit Feste/tet ved hans Klinge/til den høyre Side/tet ofuer hans Klingis Secundam oc suage/oc stringere ham inden til/saa snart du faar stringerit ham/ da battere hannem inden til paa hans Klinge/oci det samme tempo stød hannem inden til med en Quarta.

3. Eller oc/naar hand parerer dit Stød med en Secunda imod din venstre side/da trin med din venstre Fod til den venstre side ud / oc stød ham med en Quarta under hans høyre Arm.

4. Stød din Nederpart inden til ved hans Klingis Secundam, med en Quarta, saa snart hand caverer til den venstre side under dit Stød / at ville støde dig uden til / ofuer din Klingis Secundam contra Tempo, da chngere din Quartam i en secundam, oc stød ham uden til offuer hans høyre Arm.

5. Stød din Nederpart igien inden til tet ved hans Klingis secundam med

en Qvarta, saa snart hand caverer imod din venstre side under dit Stød/oc vil støde tillige med dig uden til/ofuer din Klinge/da contra cavere du til den høyre side/under hans Klinge med en Qvarta, oc batterendis hannem først inden til paa hans Klinge/stød med en Qvarta inden til hans Klinge/paa hans høyre Side.

**Den Anden Part aff den første Bog/
Indeholdendis Huorledis en Ket-Haandet skal fechte
med en anden Ket-Haandet paa Hug.**

CAP. I.

Dersom din Vederpart hugger efter dit Hofuet/uden til din Klinge/huorledis du da skal parere samme Hug.

Dersom din Vederpart er blot inden til/da stringere hans Klinge inden til/saa snart hand hugger efter dit Hofuet uden til/da trin ind til ham med din høyre Fod/oc parere hans Hug med en Qvarta, ned ad til din høyre side/

D iij

88

oc naar du har pareret forbemelte hans Hug/ da hug strax med en Quarta til din venstre side ud/inden til paa hans høyre Arm/ huileket naar du hassuer giort/ trin strax tilbage igjen med din høyre Fod / oc stringere hans Klinge uden til.

2. Eller om hand hugger effter dit Hofuet uden til / da trin med din høyre Fod/hen bort til din høyre side / oc undfang hans Hug med en hengende Secunda, uden til med din Klinge/oc i den samme Motion at du undfanger hans Hug/hug ham inden til hans Klinge paa hans Hofuet.

3. Naar din Zederpart hugger dig uden til din Klinge / effter dit Hofuet / som tilforn/da trin ind paa hannem / oc stød hannem med en Secunda, uden til offuer hans høyre Arm / eller hug tillige med ham / med en Secunda uden til effter hans Hofuet. Dersom hand da parerer det med en Secunda, oc i det samme løffter sin høyre Arm noget i Beyret / oc i saa maade gjør sig blot neden til / da lad din Spise sineke neden til under hans høyre Arm oc passere ham. Eller hug ham i det samme hand parerer din Klinge i Beyret uden til paa hans høyre Been / eller i det du pa-
rere

rerer ham / hug ham med en Secunda i begge hans Hafer / oc passere.

4. Der som hand hugger efter dig igien som tilforn / da trin med din venstre Fod til din venstre side hen bort / ladendis din høyre Fod staa / oc i det hans Hug kommer hug ham med en Quarta uden til hans høyre Arm / oc naar det er skeed / strax stringere hans Klinge uden til.

5. Eller oc i det hans Hug kommer / trin tilbage med din venstre Fod allene / ladendis den høyre Fod staa stille / (thi i saa maade kommer du hannem ud aff Mensuren) oc i det du triner tilbage / hug ham med en quarta uden til hans Klinge paa hans høyre Arm / huilket naar du hassuer giort / strax løffte din Spise op igien / oc stringere din Bederpart uden til.

6. Stringere din Bederpartis Klinge inden til / saa snart hand gjør et Hug uden til din Klinge efter dit Hofuet / da i det hand rører sit Haandleed / da lad din spise sineke ned i en Secunda m, under hans høyre Arm uden til / oc passere ham / oc i det du det gjørst / gack noget høyt med Festet.

D b

Eller

7. Eller oc caverer til din høyre side under hans kommelendis Hug/oc stil dig an/ lige som du wilt stode ham inden til efter hans høyre Øye / saa snart hand da med en opløfft Arm acter samme dit Stød at parere, da lad din spise sincke ned inden til under hans høyre Arm oc passere ham/ eller hug ham med en Quarta inden til paa hans høyre Arm / eller fremsat Knæ.

CAP. II.

Huorledis du skal parere de Hug som din Vederpart gjør inden til din Klinge / efter dit Hofuet.

1. Hugger din Vederpart inden til din Klinge/efter dit Hofuet/da parere samme hans Hug med en Secunda til din venstre Side ned ad. Naar du hafuer pareret hans Hug/da hug med en Secunda uden til paa hans høyre Arm/ oc strax ders paa stringere hannem inden til.

2. Eller naar hans Hug kommer paa Maneer som forstrefuit staar/da caverer til din venstre side under hans Hug / oc i det du caverer trin med din høyre Fot til
din

din høyre side ud / oc undfang hans Hug med en hengende Secunda uden til din Klinge/oc i den samme Motion hug hannem med en Quarta paa hans høyre Kind inden til hans Klinge.

3. Eller/ naar hans Hug kommer / da caver under hans Hug til din venstre side/saa at du kommer med din Klinge uden til hans Klinge / oc grib med din venstre Haand under din høyre Arm/ til din venstre side ud / osuer din Bederspartis Klinge/ oc gribendis hannem i hans Feste/ hug hannem paa hans Hoffuet.

4. Naar hand hugger inden til efter dit Hofuit som tilforne / da caver til din venstre side efter hans Klinge/oc trinendis ind paa hannem med din høyre Fod/grib med din venstre Haand osuer din høyre Arm til din venstre side/oc tagendis hannem fast udi Festet/hug hannem med en Secunda uden til paa hans høyre Been.

5. Naar hand hugger igien/inden til efter dit Hofuit/da trin med din høyre Fod til din høyre Side/oc hug hannem med en Quarta inden til paa hans høyre Arm.

6. Eller i det hans Hug kommer/trin tilbage med din venstre Fod / ladendis den
høyre

Høyre staa stille / oc hug hannem med en Qvarra inden til hans Klinge / paa hans høyre Arm.

7. Dersom hand igien hugger inden til effter dit Hofuit / da i det hand løffter op sin Arm / oc vil hugge effter dig / stød med en Qvarra fra under op i hans Haandlede / oc endog / du støder feyl efter hans Haandlede eller Arm / dog alligevel om du støder tet ved hans Klinge / enten inden eller uden til / da kandst du stringere hannem / der efter som du kommer med din Klinge / inden eller uden til / ved hans Klinge.

8. Stringere din Bederpartis Klinge inden til / midt paa med din / saa snart hand rører sit Haandlede / oc vil hugge efter dit Hofuit / inden eller uden til / da hug hannem med en Qvarra inden til hans Klinge / paa hans høyre Arm.

9. Naar hand igien hugger efter dit Hofuit inden til / da i det hand hugger efter dig / stød med en Qvarra inden til efter hans høyre Bryst. Dersom din Bederpart da byder sig til at parere samme dit Stød til sin venstre Side / da vendt din Qvarra i en Secundam , oc ladendis din Spise sincke ned under hans høyre Arm / oc passere hannem.

Eller

10. Eller oc/naar hand parerer forbemelte dit stød til sin venstre Side/da hug
hanem med en Quarta inden til hans Klinge/paa hans høire Arm/ eller høire Knæ.

CAP. III.

Huorledis du skalt parerede Hug huilcke din Bed-
derpart giør effter din høire Arm uden til.

1. Lad din Bedderpart stringere dig inden til/ oc med en fart hug hannem
uden hans Klinge/ efter hans Hofuit/ dersom hand da i det du hugger ham effter
hans Hofuit/hugger dig uden til din Klinge/ efter din høire Arm/ da lad dit Feste
sincke ned/uden til hans Klinge/ saa at du med din Klingis Prima eller stercke kom-
mer ved hans Klingis Secundam oc suage/naar du nu hafuer denne Fordeel/ da i
det samme tempo hug ham med en Quarta inden til hans høire Arm/ uden til
hans Klinge.

2. Hug din Bedderpart efter hans Hofuit uden til hans Klinge/saa snart du for-
mercker at hand vil hugge dig uden til effter din Arm/da forvend dit Hug i Lufften/

oc lad hannem hugge feyle effter din Arm/oc hug hannem med en Qvarta i den samme Motion inden til hans Klinge effter hans Hofuit/ eller oc med en Secunda oc forvent Hug effter hans høyre Kind.

3. Dersom din Bederpart hugger fra under op/ med en Secunda, uden til din Klinge/ effter din høyre Albue/ da lad din Spize sincke ned i en hengendis Secundam, oc passere hannem uden til igien paa hans høyre Laar.

4. Eller oc/ naar du hafuer ladet din spize sincke ned i en hengendis Secundam uden til hans Klinge/ da drag din Klinge om i en Qvartam tet ved hans Klinge/ oc hug ham med en Qvarta inden til hans høyre Been/ uden til hans Klinge.

5. Eller oc/ naar du har ladet din spize sincke ned i en secundam, uden til hans Klinge/ oc i saa maade pareret hans Hug/ da reys din spize igien/ oc hug med en Secunda uden til ofuer hans Feste/ paa hans høyre Arm eller høyre Knæ.

CAP. IV.

Huorledis du skalt parere de Hug som din Bederpart gjør
effter din Arm inden til.

Gif.

1. Giff din Bederpart tempo at stringere din Klinge uden til / i det samme Hug inden til effter hans Hoffuet / Dersom din Bederpart hugger inden til effter din Arm / da suldkom ickē dit Hug / men forvendt det i Lusten / gaaendis met din højre Arm udstract til din høyre Side ud / oc lad hans Hug gaa under nedē / med en Qvarca inden til hans høyre Arm.

2. Dersom du hugaer til din Bederpart inden til hans Kling / effter hans Hoffvit / oc du fornemmer at hand vil hugge dig inden til / effter din Arm / da lad dit Feste sincke ned inden til hans Klinge / tet ved hans Klingis Secundam, oc hug strax met en Secunda, uden til hans høyre Arm.

3. Dersom din Bederpart hugger fra under op med en Qvarca inden til din Klinge / effter din Albue / da lad din Spise sincke ned i en hengendis Qvarcam, oc stød hannem inden til i hans høyre Laar.

4. Eller naar du / i det du hafuer ladet din Spise sincke ned i en hengende qvarcam, har pareret forbemelse hans Hug / da i det samme tempo løffte din spise op
igen

igien/ oc hug hannem med en Quarta inden til paa hans høyre Arm/ offuer hans
Beste.

CAP. V.

Huorledis du skal parere alle de Hug huilleke din Be-

derpart gjør effter dit høyre Been uden til.

1. Dersom din Bederpart hugger effter dit høyre Been uden til/da lad din spiße
fincke ned i en hengende Secunda uden til hans Klinge/ naar du i saa maader haf-
ver pareret samme hans Hug/ da løfft din Spiße op igien/ oc hug din Bederpart
med en Secunda, uden til hans høyre Arm/ eller høyre Kind.

2. Eller oc naar hand hugger uden til effter dit høyre Been/ da parere det som
tilforn/ saa snart du haffuer pareret det med en Secunda, strax changere den i
en Quartam tet uden til ved hans Klinge/ oc hug ham med en Quarta inden til
hans høyre Been/ under hans Klinge.

3. Eller naar du haffuer med en hengende Secunda pareret forbemelte hans
Hug/ da strax passere ham under hans Klinge/ eller løfft din Spiße op/ oc stød
hans

hannem med en Secunda uden til / offuer hans Klinge / paa hans høyre Bryst
4. Ellers naar du seer hans Hug kommer uden til efter dit høyre Been/da drag
dit Been til dig/oc hans Hug w-parerit/hug hannem uden til/efter hans høyre Arm
eller høyre Kind.

CAP. VI.

Huorledis du skalt parere de Hug/ som giøres
inden til efter dit Been.

1. Naar din Bederpant hugger efter dit Been inden til / da lad din Spise sincke
ned i en hengende Qvartam, Naar du nu hafuer pareret hans Hug / da leffte din
Spise op igien / oc hug hannem med en Qvarta, inden til paa hans Arm/offuer
hans Feste.

2. Eller oc/naar du hafuer forbemelte hans Hug paa forstreffne Maneer pa-
reret, da changere din Qvartam til en Secundam, tet ved hans Klinge inden
til/oc hug ham med en Secunda under hans Klinge uden til efter hans høyre Been.

3. Naar du igien seer hans Hug kommer inden til efter dit høyre Been / da lad
din

din Spiße sincke ned i en Quarta, oc stød ham inden til efter hans høyre Laar.

4. Eller lad din spiße sincke ned i en hengende Secunda, naar du seer hans Hug kommer/ oc udi en Motion hug hannem efter hans Hofuit.

5. Eller/ naar du seer hans Hug kommer inden til efter dit høyre Been / da i det samme drag dit høyre Been til dig/ oc hug ham med en Quarta inden til hans høyre Arm eller høyre Kind.

CAP. VII.

Indeholder nogle Observationes imod

det foregaaende første Capitel.

1. Dersom din Vederpart parerer dit Hug som du gier efter hans Hofuit uden til hans Klinge/ med en Quarta til den høyre sid, da i det hand parerer dit hug/ som forstreffuit staar/ løffe din Spiße ofuer hans / til din høyre side/ oc hug hannem med en Secunda ofuer hans Klinge/ uden paa hans høyre Arm.

2. Hug efter din Vederpartis Hofuit uden til hans Klinge/ saa snart hand parerer samme Hug/ med en Quarta til sin høyre side / da rør ické hans Klinge med
din/

din/mens udi den samme Motion hug hannem uden til efter hans høyre Been/oc saa stringere hans Klinge inden til med din.

3. Mens dersom hand parerer samme dit Hug med en hengendis Secunda, da lad din Klinge bliffue liggendis uden paa hans/ saa snart hand hugger effter dig inden til/da voltere hannem med en Qvarra, paa hans Bryst.

4. Eller hug hannem med en Qvarra, uden til paa hans høyre Arm / trinendis tilbage med din venstre Fod / idet du hugger.

5. Dersom hand igien parerer samme dit Hug med en Secunda, da passere hannem med en Secunda, uden til under hans høyre Arm.

6. Eller oc/ naar hand parerer samme dit Hug med en hengende Secunda, da lad din Klinge glide langs ad hans Klinge uden til/ oc ten Motion hug hannem inden til under hans Klinge/ efter hans høyre Arm / oc stringere hans Klinge uden til med din / paa det hand icke i lige maader skulle gjøre dig Skade.

CAP. VIII.

Indeholder nogle Lectiones imod det 2 foregaaende Cap.

1. Hug efter din Bederpartis Hofuit inden til / dersom hand da parere. samme dit Hug med en Secunda, imod sin venstre Side / da lad ham icke røre din Klinge med sin / men løffte din Spise til din venstre side / ofuer hans Klinge / oc hug hannent inden til paa hans høyre Arm.

2. Dersom hand igien parerer samme dit Hug med en Secunda, som tilforn / da lad hannem icke røre din Klinge med sin / mens hug hannem under hans Klinge inden til / efter hans høyre Been.

3. Mens parerer hand forbemelte dit Hug med en Quarta, da hug hannem fra under op uden til paa hans høyre Arm.

CAP. IX.

En Observation imod det Fierde foregaaende Cap.

1. Hug din Bederpart inden til efter hans høyre Arm / dersom hand da stres
sker

cker sin Arm ud/til den høyre Side/paa det dit Hug skulle gaa forbi hans Arm/ da
Voltere hannem med en Quarta, paa hans høyre Bryst.

CAP. X.

Imod det Femte nesi foregaaende Capittel.

1. Lad lige som du ville hugge din Vederpart uden til efter hans Been / saa snart
hand lader sin spiise sincke neder i en hengendis Secunda, til at parere samme dit
Hug/ da rør ick hans Klinge med din uden til/ mens hug hannem med en Secunda
uden til ofuer hans Albue.

2. Eller oc naar hand lader sin Spiise sincke ned i en hengendis Secunda
som tilforn/ da passere ham med en Secunda offuer hans Klinge/ eller hug
nem paa hans høyre Kind.

CAP. XI.

Observationes imod det nesi foregaaende 6. Cap.

1. Gjør et Hug efter din Bederpartis Been inden til/der som hand da lader sine
Kæ sin Spise ned i en hengende Qvartam at parere samme dit Hug / da rør ickē
ved hans Klinge med din / mens hug hannem ofuer hans Feste / inden til ofuer hans
høyre Arm med en Qvarta.

2. Eller oc / naar hand lader sin Spise sincke ned i en hengende Qvartam som
tilforn / da passere hannem med en Secunda , uden til hans Klinge / oc stød ham i
hans høyre Laar.

CAP. XII.

Huorledis du skalt forholde dig imod atskillige Guar-
dier som kommer udi Fechten paa Hug.

Der som din Bederpart holder sin Klinge med en udstræckt Arm / oc en Se-
a, da gjør et sterck Hug med en Secunda uden til paa hans Klinge / saa snart
hugger efter dig inden til / da trin lidet tilbage med din venstre Fod / oc hug ham
med en Qvarta inden til hans Klinge paa hans høyre Arm.

Der som din Bederpart holder sin Degen med en udstræckt Arm / saa at hans
Spie

Spise staar op i Beyret som i en Triangel, om hand da er blot uden til ofuer hans høyre Arm/da gack med en høy Secunda oc udstract Arm uden til hans Klinge / oc lad din Klingis Primam oc stercke glide langs ad hans Klingis Secundam oc suage/ oc hug da med en Qvarta, fraden høyre til den venstre Side inden til paa hans høyre Arm.

3. Men dersom hand er blot inden til / da gack med en Qvarta oc en stiff Arm / inden til ved hans Klinge paa samme Manere som tilforn / oc udi en Motion hug med en Secunda, uden til / offuer hans Abue.

CAP. XIII.

Indeholder nogle offensiv Lectioner.

1. Streck din Arm ud/oc lad din Bederpart stringere, din Klinge uden / drag din Klinge ad dig med en krum Arm i en Secunda, fra hans Klinge / saa du seer hannem at følge din Klinge uden til med sin / dig igien at stringere, da / din Spise offuer hans / oc hug hannem med en Secunda ofuer hans høyre All

2. Mens dersom hand stringerer din Klinge inden til/ da lad din Spiße sincke
ned i en laug Terciam, dersom hand da forfølger din Klinge med sin/ da løft din spiße
offuer hans/ oc hug hannem med en Qvarca inden til/ offuer hans høyre Arm.

3. Dersom din Bederpart er blot inden til/ da hug hannem med en qvarca in-
den til effter hans Hoffuit. Saa snart hand vil parere dit Hug til sin venstre Si-
de/ da løft din Spiße offuer hans/ oc hug hannem med en Tercia uden til paa hans
høyre Arm.

4. Hug din Bederpart inden til/ effter hans Hoffuet/ der som hand da pa-
rerer samme dit Hug med en Qvarca, til sin venstre Side ud/ da lad dit Feste glis-
e ind offuer hans høyre Arm/ uden til hans Klinge/ oc stød hannem med
Knuppen aff Korren paa hans høyre Arm/ eller hug hans
nem offuer Ansictet.

Den

Den Anden Boggs Første Part /
Indeholdendis huorledis mand skal fechte paa Stød
imod hannem der fechter met den venstre Haand.

CAP. I.

Huorledis du skal bruge alle de fire Guardier
imod den der fechter linchs.

1. **Q** En som fechter Rechts/støder den feithaandet med en Prima uden
over Klingen alleniste.
2. Secunda støder den som fechter Rechts/den feithaandet Mand ut
offuer Klingen ofuer hans venstre Arm/oc i en Passada, under hans venstre A
lige maade inden til ved hans Klinge/ udi et laugt Stød oc i en Passada.
3. Terciam støder den feithaandet Mand den feithaandet ickun offuer
gen uden til.

E v

Qvar

4. Quartam støder mand den Kegehaandet uden til ofuer hans Klinge / i liggemgade i et laugt Stød / oc i en Volte inden til / oc da er Quarta kaldet en Reversla, fordi hun hafuer changeret sin Proprietet oc Eigenskab / i det den bliffuer brugt inden til / som med rette ickun burde brugis uden til den keithaandet Mandes Klinge.

CAP. II.

Indeholder huorledis du skalt bruge de fire Guardier
imod hannem der fechter linchs.

Dersom din Vederpart er blot inden til / da stringere hans Klinge inden til. snart hand caverer under din Klinge til sin høyre side / udi Meening at ville dig inden til / vend din Klinge med en Secunda, va i det hans Stød kommer / med en Tercia eller Quarta uden til ofuer hans Klinge / ofuer hans venstre Arm.
2. Dersom hand da samme dit Stød med en Quarta til den venstre side / paendis under / da changere din Tertiam eller Quartam, efter som du hafuer
Stød

Stød til til en primam eller Secundam, oc stød hannem uden til offuer hans Klinge paa hans venstre Bryst.

Huorledis du skalt bruge Passadam med en Secunda under til under den Linckis Arm.

3. Dersom din lincke Bederpart er blot inden til / da stringere hans Klinge inden til / saa snart hand caverer under din Klinge / at ville støde dig inden til / med en Secunda, da i det hans Stød kommer / stød hannem med en Qvarra, uden til offver hans venstre Arm / Dersom hand da loffter op sin Arm / oc vil parere dit Stød med en Secunda, da lad din Spise sincke ned / uden til under hans venstre Arm / oc passere ham.

Huorledis du skalt bruge din Secunda inden til din Linche Bederpartis Klinge.

4. Stringere din linche Bederpartis Klinge uden til / naar hand caverer under

der din Klinge/oc vil støde dig uden til din Klinge / ofuer din høyre Arm / da haffi
act / i det hand støder / at støde hannem med en Secunda inden til hans Klinge / tes
ved hans suage/paa hans høyre Bryst.

**Huorledis Tertia oc Qvarta uden til offuer
den Linchis Arm stødis skal.**

5. Stringere din Linche Bederpart inden til / saa snart hand støder til dig inden
til ved din Klinge med en Secunda , da stød contra tempo med en Tertia eller
Qvarta , uden til ofuer hans venstre Arm/oc naar dit Stød er giort / saa gack laugt
med Festet.

**Huorledis du skal bruge din Qvarta imod din
linche Bederpart inden til hans Klinge.**

6. Giff din linche Bederpart tempo til at stringere din Klinge inden til / i en
hast caverre under hans Klinge / oc stød ham med en Secunda inden til hans Klin-
ge/

ge / tet ved hans suage. Dersom hand da byder sig til at parere samme din Secunda med en Quarta, da changerer din Secunda til en Quartam, oc voltere eller stød et laugt Stød paa hans venstre Bryst.

7. Mens dersom hand parerer saa langt borte / at du icke kand komme til med at støde hannem paa hans høyre Bryst som forskreffuet staar / da lad din spize sincke ned under hans venstre Arm / oc stød hannem i hans venstre Side.

CAP. III.

Huorledis du skalt parere alle de Stød som din linche
Vederpart kand gjøre uden til ofuer din høyre Arm.

1. Stringer din linche Vederpart hans Klinge uden til / dersom hand da caverer under din Klinge / oc vil støde dig uden til ofuer din høyre Arm / da parere same hans Stød med en Quarta til din høyre side ud / oc udi samme tempo stød med en Secunda inden til hans Klinge / paa hans høyre Skulder.

2. Du kandst oc parere samme hans Stød med en Quarta som tilforn / oc saa
spz

støde med en Secunda, uden til hans venstre Arm i hans venstre Side / oc naar der
hafuer rammet / da grib med din venstre Haand / offuer din høyre Arm / oc salt hans
nem med din flade Haand uden paa hans Klinge / oc tryck den til din venstre Side ud /
oc vri Kaaren i saa maade / udaff hans Haand.

3. Mens dersom hand støder dig uden til / ofuer din Klingis Secundam eller
suage / saa du icke er god for / samme hans Stød at parere oc affverge / da caverer til
den høyre side under hans Klinge / oc batter endis hans Klinge uden til / stød *Quar-*
tam contra tempo uden til offuer hans venstre Arm.

4. Støder hand dig igien ofuer din suage / da caverer igien under hans Klinge i
det at hand støder / oc i det du caverer, vend din Klinge i en Secunda til din ven-
stre Side / offuer hans Klinge / oc lad din Spise sincke ned inden til hans Klinge / oc
stød ham i hans venstre Laar.

Læs det 7 oc 8 Cap. i den første Bogs første Part igiennem / huilcke Capitlers
lectioner du imod din linche her kandst bruge / *mutatis mutandis*,

CAP

CAP. IV.

Indeholder huorledis du skalt parere de Stød/huulcke din
lincke Bederpart gjør inden til din Klinge.

1. Dersom din lincke Bederpart støder dig inden til tet ved din klingis Primam
eller stercke/ da parere samme Stød med en Secunda til din venstre side ned ad/oc i
it tempo changere din Secundam til en Quarta, icke vigendis fra hans kling
ge med din/oc stød hannem med samme Quarta uden til ofuer hans venstre Arm.

2. Mens dersom hand støder dig inden til tet ved din klingis Secundam eller
suage/ da cavere til din venstre side under hans Stød/ oc først parerendis hans
Stød til din højre Side med en Quarta, stød ham med en Secunda inden til hans
Klinge paa hans venstre Bryst.

3. Du kandst oc/naar hand støder dig inden til tet ved din suage/ lade din Spise
sincke ned i en hengende Quartam uden til hans Klinge / oc stød hannem i hans ven
stre Laar.

CAP.

Huorledis du skalt forholde dig imod din Beders
partis atskillige Guardier oc Positurer.

1. Dersom din Bederspart fører sin Klinge udi en høy Secunda med en udstract Arm/oc hand er blot uden til/da st: ingere hans Klinge uden til/saa tilig hand støder dig med en Secunda uden til din Klinge / da lad din spiße sincke ned i en Quarta, tet ved hans Klinge uden til/oc stød hannem med en Quarta uden til hans Klinge i hans venstre Side.

2. Eller dersom hand holder hans Kaarde i en høy Secunda som tilforne / da stringere hannem i lige maade uden til / dersom hand da vil støde dig uden til ofuer din Klinge med en Secunda, da i det hand støder caverre til din høyre side under samme hans Stød/oc stød med en Quarta contra tempo uden til hans Klinge offver hans venstre Arm.

3. Mens dersom hand fører sin Klinge i en høy Secunda, oc er blot inden til/da

stria-

Stringere hans Klinge inden til / saa snart hand støder efter dig inden til med en Secunda, da lad din Spiße sincke ned i en Secundam inden til hans Klinge / oc stød hannem i hans venstre Laar.

4. Eller naar du stringerer hans Klinge inden til oc hand støder efter dig med sin Secunda, inden til din Klinge / da trin med din høyre Fod til din høyre Side / oc stød hannem med en Quarta uden til hans Klinge under hans venstre Arm / oc med dit Feste gaet høyt.

Imod den Middelmådige Secundam.

5. Dersom din Bederspart holder sin Klinge i en Secunda med en bøyet Arm / saa at hans Klingis Spiße staar ud til hans høyre Side / da stringere hans Klinge uden til / oc i det du stringerer hans Klinge / trin med din høyre Fod til din høyre Side ud / oc lad din venstre Fod følge efter / i saa maade tuinger du din Bederspart til at støde efter dig / saa snart hans Stød da kommer uden til ofuer din Klinge / da parere hans Stød med en Quarta til din høyre Side / oc changere din Quartam til

en Secundam, oc stød hannem inden til / tet ved hans Klinge / paa hans venstre
Bryst.

6. Dersom hand igien ligger i den middel Secunda som tilforn / da stringere
jligens hans Klinge uden til / oc i det samme gjør en Fintam, op med en Tertz
imod hans Ansict hollendis din Arm stille / oc ickun alleniste rørendis dit Haandle /
saa snart hand løfter op sin Arm til at defendere sit Ansict / da lad din Spise sin-
cke ned i en Secundam, under hans venstre Arm / oc passere ham. Mens dersom
hand parerer din Fintam med en Qvarca, til sin venstre side ud / da cave re udi en
Motion til din venstre side under hans Klinge / oc stød ham med en Secunda inden
til ved hans Klinge paa hans venstre Bryst.

Imod Tertzem.

7. Dersom din Bederpart holder sin Klinge i en høy Tertz med en bøyet Arm /
saa at hans Klingis spise / staar lige op / oc hand er blot inden til / da gjør en Fintam
inden til hans Klinge / saa snart hand griber efter den med sin Klinge / til sin høyre side /

da løffte din Spise til din høyre Side offuer hans Klinge / oc stød hannem med en
Quarta inden til offuer hans Klinge.

8. Eller dersom hand griber efter din Fintam, til sin høyre side / da lad din spise
sincke ned under hans venstre Albue / oc stød hannem med en Quarta udi hans høyre
Side.

9. Men dersom hand icke griber efter din fintam, da stød fort med en Secunda
inden til paa hans venstre Bryst / oc om du wilt stringere hannem inden til / da maaf
du vel gifue act paa / at (dersom hand løfter sin Spise ofuer din Klinge inden til) du
da støder med en Quarta i det hans Stød kommer / uden til / offuer hans Klinge /
paa hans venstre Bryst.

10. Dersom din Nederpart holder sin Klinge i en Tertz med en udstract Arm /
saa at hans spise udi en gerad Linie suarer til hans venstre Skuldre / da stringere
ham uden til / oc i det du stringere ham / trin med din venstre Fod til din venstre side
oc lad din høyre Fod følge efter / ingenlunde gaaendis fra hans Klinge med din / i saa

maade vil din Fiende blifue toungen til at støde effter dig uden til ofuer din Klinge /
da i det hand caverer under din Klinge til at støde dig uden til ofuer din Klinge / da b^o
je dig vel / oc passere ham med en Secunda, eller voltere med en Quarta under
hans venstre Arm.

11. Mens dersom hand / naar du stringerer hans Klinge uden til / vil med Ges
valt trycke din Klinge bort / inod hans høyre side / da giff efter efterhaanden / ladens
dis omsider din spise hasteligen sincke ned i en Secundam oc passere ham in den
til / paa hans venstre Laar.

10. Eller naar du stringerer ham hans Klinge til i en hast / batere hans Klinge
uden til / oc stød ham saa med en Quarta uden til ofuer hans Klinge.

13. Dersom din feigthaandet Vederspart holder sin Klinge i en laug Tertz med
en udstract Arm ned ad / saa at hans Feste bliffuer lig ved hans Knae / da stringere
hans Klinge inden til med en hengendis Secunda, saa snart hand vil støde effter dig
uden til ofuer din Klinge / da parere samme hans Stød med en Quarta til din høyre
side

side ud/oc stød hannem med en Secunda inden til hans Klinge i hans venstre Skuldre.

14. Mens dersom hand støder ved din klingis Secunda oc suageste Part/saa du icke kandst parere samme hans stød/ da changere din Secunda i en Quarta, oc stød contra tempo eller tillige med hannem uden til hans Klinge/ offuer hans venstre Arm.

15. Eller dersom hand holder hans Klinge i en laug Tertz, som tilforne/ da lad din spiße ned i en hengendis Secunda, oc dirigere din spiße lige imod din Beders partis Haandle/ enten hand da støder dig inden eller uden til din Klinge/ da stød med en Quarta uden til hans Klinge ofuer hans venstre Arm.

Dersom din feigthaandet Bederspart holder sin Haand

bag hans Feste/ i den Mening at parere dine Stød/ huorle-

dis du da stalt forholde dig.

16. Gier et Stød efter din feigthaandet Bederspart inden til hans Klinge med en Secunda, saa tillig hand griber med sin høyre Haand efter din Klinge/ til at pa-

§ iij

re

rere det Stød / til den høyre Side ud / da løfft din Spise offuer hans Haand /
oc stød hannem med en Qvarca uden til tet ved hans Klinge.

17. Eller oc / i det handvil med sin høyre Haand slaa din Klinge bort / da cavere
til din høyre Side / under hans høyre Arm / oc stød ham med en Qvarca uden til ved
hans Klinge som tiforne.

18. Stød din kegghaandet Bederpart med en Qvarca uden til hans Klinge / der
som hand da griber efter din Klinge med sin høyre Haand / da lad din spise sincke ned
under hans Haand / oc stød ham med en Qvarca , uden til hans Klinge / paa hans
venstre Bryst.

19. Dersom hand igien griber efter din Klinge med sin højre Haand til at pare-
re det Stød ofuer sin venstre Arm bort / da løfft din spise til din venstre Side / offuer
hans højre Haand / oc stød hannem med en Secunda paa hans venstre Bryst.

CAP. VI.

Huorledis du skalte forholde dig imod din kegghaandet Beder-
partis Passader.

Der

1. Dersom din Bederspart er blot uden til / da stringere ham sammesteds / saa snart hand byder sig til at cavere under din Klinge / til at støde dig uden til offuer din høyre Arm / da løft din høyre Arm lidet op / oc giff hannem tempo at passere dig / saa snart hand da lader sincke sin spiße ned i en Secundam, oc acter at stille sin Passadam i verck / da lad du din Spiße sincke ned i en hengende Quarcam uden til hans Klinge / oc stød ham i hans venstre Laar.

2. Eller i det hand lader sin spiße sincke ned i en Secundam under din høyre Arm / da trin tilbage med din høyre Fod bag din venstre / oc lad dit Feste sincke ned uden til / tet ved hans klinge oc stringere ham / oc i det samme tempo faldf met din venstre haand uden til paa hans klinge / oc stød ham med en quarta paa hans venstre

3. Eller i det hand lader sin Spiße sincke ned i en Secundam uden til under din høyre Arm som tilforne / til at passere dig / da voltere hannem med en Quarcam uden til offuer hans venstre Arm.

CAP. VII.

§ iij

Quor.

**Hvorledis du skalt forholde dig inob forbemelte
din Bederpartis Volte.**

1. Stød din legthaandet Bederpart inden til ved hans klinge med en Secunda
oc et halff Stød/saa snart hand vil da voltere en Quartam ofuer din høyre Arm
contra tempo, da changere din Secundam i en Quartam, oc stød ham i
hans venstre Side.

2. Stringere din legthaandet Bederpart uden til hans Klinge/derfom hand da
udaff sig selfsuer w:invicerit volterer en Quartam ofuer din høyre Arm/da trin
ihagemed din høyre Fod bag din venstre / oc lad dit Feste sincke ned inden til hans
/ oc strax trin fort igien met din høyre Fod / oc stød ham fra uden op i hans
den Tertz. Stringere bemelte din Bederpartis Klinge inden til/derfom
aff sig selfsuer vil voltere en Quartam paa dig / inden til din Klinge/ da lad
pise sincke ned i en Secundam inden til ved hans klinge oc passere igien.

Den

Den Anden Boghs Anden Part /
Indeholdendis huorledis mand skal fechte med en
som er fegethaandet paa Hug.

CAP. I.

Derfom din fegethaandet Bederpart ville hugge dig uden til offuer
dit Hoffuet / huorledis du ftalt parere det.

1. Stringere bemelte din Bederpartis Klinge uden til / saa tillig hand hugger uder
til din Klinge efter dit Hoffuet / da parere samme hans Hug med en Qvarca til
høyre Side / oc udi et tempo hug med den samme Qvarca til din venstre Sit
uden til paa hans venstre Arm / eller venstre Kind.
2. Eller oc / i det samme hans Hug komer / da trin ind oc lad din Klingis Pr
eller ftercke glide til din høyre side langs ad hans Klinge inden til enden / oc hug
Mocion med en Qvarca uden til under hans Klinge paa hans venstre Arm.

E v

Item

3. Item i det hans Hug kommer / kandst du oc støde med en Secunda inden til ved hans klinge paa hans venstre Bryst/huilket stod om hand parerer til den højre side ud/med en Quarta da hug ham under hans klinge inden til i hans venstre Knæ.

4. Eller i det hand hugger efter dit Hofuit uden til/ da trin met din venstre Fod/hen til din venstre side/ oc hug ham med en Quarta inden til i hans høyre Arm.

5. Eller i det hand hugger da trin met din venstre Fod noget tilbage/dog lad din højre Fod blifue bestaaendis / oc hug ham inden til paa hans venstre Arm med en secunda.

CAP. II.

Derfom din keithaandet Bederpart hugger dig inden til efter dit

Hofuit / huorledis du skal forholde dig.

ringere din keithaandet Bederpartis klinge inden til / saa tilighand byder
villig hugge dig inden til din klinge/ da parere samme hans Hug med en Se-
imod din venstre side / oc udi en Tempo hug ham med en Secunda inden
il paa hans venstre Arm/ offuer hans Feste.

Eller

2. Eller oc i det hans Hug kommer/saaledis som sagt er/da stød hannem med en
Qvarca uden til ofuer hans Klinge/derjom hand da parerer samme dit Stød / da
hug lige ned med bemelte Qvarca i hans venstre Kna uden til.

3. Eller oc trin tilbage med din venstre Fod i det hans Hug kommer inder
Klinge/oc hug ham med en Qvarca uden til hans Klinge i hans venstre Arm.

4. Eller trin med din høyre Fod til din højre side i det hand hugger efter di
vet inden til din Klinge/oc hug ham med en Secunda eller qvarca uden til h^{an}
ge i hans venstre Arm.

CAP. III.

Derjom din kegthaandet Bederpart hugger efter din Arm uden til
din Klinge/huorledis du da skal forholde dig der imod.

1. Derjom din kegthaandet Bederpart hugger dig uden til efter din hof
naar du hugger ham inden til efter hans Hofuit/da drag din Arm ind til di
dit Feste sincke ned inden til hans Klinge / oc hug hannem med en Qvarca u
offuer hans venstre Arm.

2. Dersom din Bederpart fra neden op hugger med en Qvarca uden til din Klinge/efter din høyre Albue/da lad din spize sincke i en Sec undam, oc passere ham inden til til hans Klinge. Eller hug ham med forbemelte Secunda, inden til offuer
høyre Arm.

CAP. IV.

Dersom din feithaandet Bederpart hugger dig inden til efter
din høyre Arm/huad du da skalt gjøre.

Hug efter din feithaandet Bederpart/uden til hans Klinge med en Qvarca
hand i midler tid byder sig til at hugge dig inden til efter din Arm/da forvendi
Luften/oc gaek med en udstract Arm til din høyre Side ud/i saa maade
hugge feil efter din Arm/saa hug stax med en Qvarca uden til offuer hans
Arm.

Dersom din feithaandet Bederpart hugger fra under op / med en Secunda
efter din høyre Arm/da lad din spize sincke ned i en Qvarcam inden til hans
Klinge/oc stød ham med forbemelte Qvarca i hans venstre Laar.

Eller

3. Eller oc/lad din spise sincke ned i en Qvarram, som tilforn/oc parere samme
Hug/oc strax udi en tempo hug hannem med bemelte qvarta uden til paat ons
venstre Arm eller Kind.

CAP. V.

Dersom din kegthaandet Vederpart hugger dig uden til efter dit høyr-
re Been / huorledis du da skalt forholde dig.

1. Dersom din kegthaandet Vederpart hugger dig uden til efter dit høyre
med en Qvarta, da lad din spise sincke ned i en secunda inden til hans kint
parere samme Hug/oc saa tilig som du det hafuer gjort/da hug udi en tempo
en Secunda inden til paa hans venstre Arm eller høyre Kind.

2. Eller oc/naar hand hugger dig uden til efter dit høyre Been/da drag
til dig/oc lad ham hugge feil/oc saa hug ham med en Secunda vsuer hans
Ansiet.

CAP. VI.

Huorledis du skalt parere alle de Hug/huilecke din kegthaandet Vederpart
gør inden til efter dit høyre Been.

1. Der som din Kegthaandet Vederpart hugger med en Secunda inden til effter dit høyre Been / da lad din Spise sincke ned i en Quarta og parere samme hans Hug / Oc hug ham strax med bemeise Quarta uden til offuer hans venstre Arm.

2. Eller naar du hafuer pareret samme hans Secundam med en Quarta, da forle din Quarta strax i en Secundam, oc hug ham inden til paa hans venstre Been.

3. Eller drag dit Been til dig idet hans Hug kommer / oc lad ham hugge feil / oc ontra tempo med en Quarta uden til ofuer hans venstre Arm eller Kind.

En Paamindelse til Læseren / anlangendis den Kegth:

er icke stor Vanselighed hos for den som fechter Rechts / at sichte med den Kegthaandet / naar mand icke kan fechte vel med en som fechter Rechts / oc observere oc aifue act paa de Regle som jeg hafuer forestrefuet i den Anders første Part alleniste. Mercker der om disse efterfølgende Regle.

4. Alle de offensiv lectioner som du bruger imod den som fechter Rechts inden

Den til/dennem kandst du bruge imod den feithaandet uden til / som for Exemp^{te}.

Du støder altid hannem som sichter Rechts med en Quarta inden til

Quarta skal du støde den Keyser Haandet uden til offuer hans K^l.

5. Alle de off^{ntiv} lectioner som du bruger imod den som sichter
til/dem skal du bruge imod din feythaaudet inden til / Som for Exemp

Du støder altid hannem som sichter Rechts med en Secunda eller
til/nu skal du støde den feythaaudet med en Secunda allene inden til.

Tercia, thi at den icke kand blifue brugt sikkerlig imod den feythaaudet
hand so oc kand støde tillige med den som sichter Rechts.

6. Alle de Stød eller Hug som den feythaaudet Vederpart gjør eff^r
til/dem kandst du parere tryggeligen/ ligesom du parerer det Stød eller
cket den feythaaudet gjør efter dig inden til.

7. Alle de Stød eller Hug huilcke den feythaaudet gjør efter dig
dennem kandst du parere ligesom du parerer de Hug eller Stød som
haandet gjør efter dig inden til.

Dog alligevel:

Quid tantos iuvat motus excitare,
Et propriâ Fatum sollicitare manu?
Si mortem petitis, propinquat ipsa
Sponte suâ, volucres nec remoratur Eqvos.
Qvos serpens, Leo, Tigris, Ursus, Aper
Dente petunt, iidem se tamen ense petunt.
An distant quia dissidentq; mores
Injustas acies & fera bella movent,
Alteriusq; volunt perire telis?
Non est iusta satis sævitiæ ratio.
Vis aptam meritis vicem referre?
Dilige jure bonos, & miseresce malis.

Prentet i Risbenhaffin aff Melchiore Margan / paa hans egen
Detofning / oc findis hos hannem til kiøbe.

67 $\frac{12}{924}$

X 28 A 6895

10 / 17 = 00

Den Ridderlige oc Adelige
Wacht-Konstis grundelige
oc Methodiske Bestrifuelse /
Ledendis dennem / som udi dette Exercitio sig forlyste
oc verlere, som ved en Gienvey / til det Eensache Rapiers Kunds-
skab / baade udi Stød oc Hug at giøre / imod den Keigthaandet / saavel
som imod den Raethaandet.

Tac:

Exercitatio paravit. Artem, Ars Decorem.

Prenttet i Klobenhaffn aff Melchiore Marhan /
Aar 1646.

